

Pontedeume

**Deputación
DA CORUÑA**

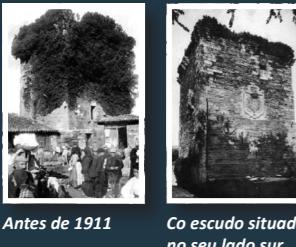
TORREÓN DOS ANDRADE

“Nolite Nocere” (*Non fagas dano*)

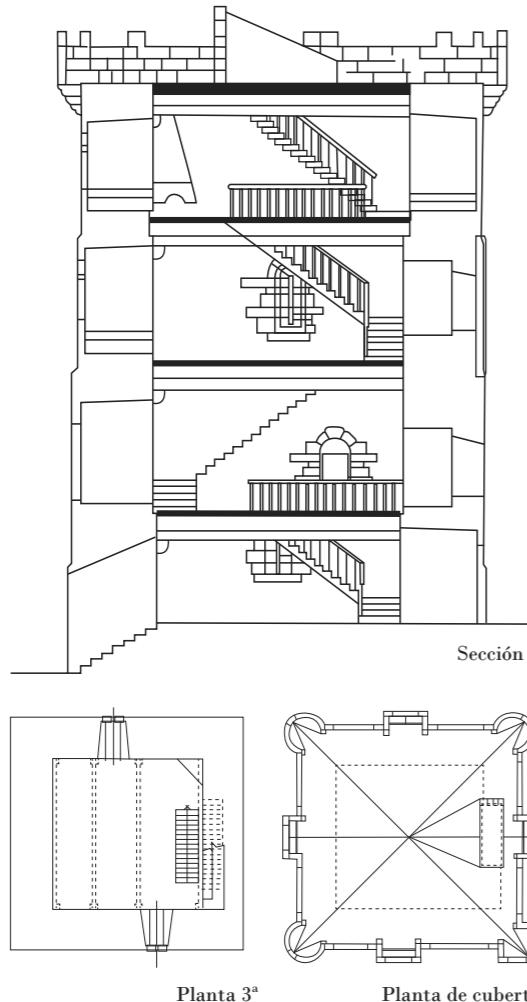
O chamado “torreón” é unha torre da homenaxe que formaba parte do complexo da antiga casa-pazo dos Andrade, construído posiblemente por Fernán Pérez de Andrade, o Boo, despois de converterse en señor de Pontedeume en 1371.

Está dividido interiormente en catro plantas e unha terraza, podendo destacar as súas ventás oxivais e xeminadas, con pedra calada que debuxa nalgún caso un pentagrama, símbolo para os cristiáns dos cinco estigmas de Cristo.

RESTAURACIÓN - Dende 1905 a 1974

Plantas e Sección do Proxecto de Restauración de 1974

Fernán Pérez
de Andrade,
“O Boo”

(m. 1397)

Primeiro señor de Pontedeume, Ferrol e Vilalba, foi un dos principais membros da nobreza galega durante o século XIV.

Destacou polo seu mecenado construtivo e nas letras galegas, así como polas xenerosas doazóns que fixo. Porén, non dubiou tampouco en usurpar terras á Igrexa.

OFICINA DE TURISMO
PONTEDEUME

981 43 02 70

descobre-pontedeume
www.pontedeume.gal

Escudo de Don Ginés Ruiz de Castro Andrade y Portugal

Realizado a finais do século XVII. Contén as armas dos Castro (seis roeles), Enríquez de Castela (león e castelo), Silva (león rampante), Mendoza (cadea) e a banda coa lenda piadosa Ave María dos Andrade, un anxo sostendo unha filactería coa divisa NOLITE NOCERE (“non fagas dano”), a coroa condal, as dezaoito bandeiras flordelisadas, ganadas por Fernando de Andrade, primeiro conde de Andrade e o co-

lar da Orde do Toisón de Ouro, fundada polo Duque de Borgoña Filipe o Bo que Carlos II lle concedeu a don Ginés. Está rodeado de follas grandes, quizais de carballo, e conta tamén cunha cuncha entre grandes follas e adornos florais que sostéñen a coroa. Nos extremos da parte superior vense dúas figuriñas á maneira de alfís do xadrez. E todo o conxunto está rematado por unha sinxela cenefa.

Terraza

Na terraza vixiábanse os arredores e defendíase o foxo mediante pequenas garitas. Actualmente, ademais de poder ver o coroamento, desde os seus 18 metros de altura pódese contemplar a vila, a ría ou mesmo o castelo no alto de Nogueirosa.

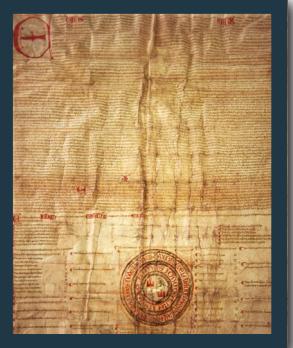
3ª Planta

Servía como espazo da cociña, comedor e resto dos servizos, contando cunha ampla lareira e unha latrina na súa cara oeste. Nas súas caras leste e sur contaba con seteiras, e na norte cunha ventá górica de arcos lobulados, que probablemente daba a un balcón que corría por todo o muro.

2ª Planta

Actualmente esta planta está dedicada á vila de Pontedeume na Idade Media e ás revoltas irmandiñas.

1ª Planta

Planta do corpo de garda, onde se aloxaban os soldados. Ademais da parte de acceso, conta cunha pequena porta de arco lxeiramente apuntado e unha seteira na cara leste, e outra na cara sur.

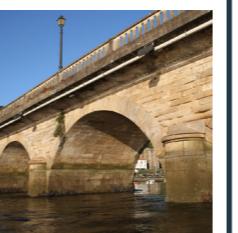
Actualmente está dedicada á liñaxe dos Andrade e certos aspectos da sociedade medieval.

Lendas

Unha destas lendas é a que afirma que existe un pasadizo entre o torreón e o castelo de Nogueirosa, e que outra das súas saídas chegaría ata a estación de ferrocarril. Estes pasadizos serían empregados como vias de comunicación ou para fixur en caso de perigo, como por exemplo durante as revoltas irmandiñas do século XV.

Minla, unha filla do señor de Andrade, estaba namorada dun mozo dos arredores e miraba tódolos días cara a ría para ver ao seu amado cruzala a nado. Pero un día unha tormenta fixo afogar ao mozo. Ante a angustia de Minla, o demo apareceuuselle coa promesa de construir unha ponte nunha soa noite a cambio da súa alma. Mais o amencer sorprendeu ao demo cando ainda lle faltaba un arco para rematar, de tal xeito que Minla puido saltar o oco que quedaba e achegarse ata o corpo do seu amado sen perder a súa alma.

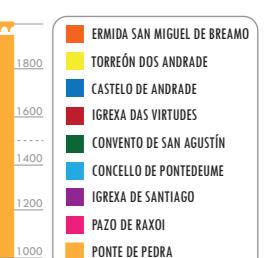
Xardíns da antiga horta do Conde de Andrade

Estaba situada fóra da antiga muralla. Contou cunha historia estreitamente ligada á casa-pazo dos Andrade, pois desde facía séculos ámbalas dúas entidades constituían a principal propiedade dos señores en Pontedeume. Desde 1912 foi espazo público e xardíns desde 1917. Actualmente, son os Xardíns de Lombardero.

MONUMENTOS PONTEDEUME

Ano de construcción

Nela estaba a estancia do señor, xa que era a más segura e confortable. Podemos contemplar nela unha cheminea e dúas fiestras góticas.

Nesta planta, a historia dos Andrade vese ampliada visualmente a través das maquetas da ponte de pedra sobre o Eume, do torreón actual e do castelo de Nogueirosa nos séculos XIV-XV. Ademais disto, está situada a exposición permanente de gravados de Julio Prieto Nesquereira, fillo adoptivo da vila e un dos artistas galegos máis internacionais do século XX.